

Werken met ondersteuningsteams

Voor het Corlaer College in Nijkerk (vmbo,havo,vwo) was de invoering van de wet Passend Onderwijs aanleiding om de ondersteuningsstructuur in de school anders in te richten. De kern: twee ondersteuningsteams vormen, die mentoren, docenten en oop'ers bijstaan en adviseren bij de begeleiding van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. De twee zorgcoördinatoren van de school, Hannah Pool (vmbo) en Klaas Hoekstra (havo, vwo) vertellen over de inrichting van de structuur en over de bevindingen.

Visie en uitgangspunten

Netwerkschool

“Wij hebben in de aanloop naar passend onderwijs met elkaar vastgesteld dat het Corlaer een netwerkschool is. Dat houdt in dat we veel zelf kunnen, maar niet alles. Als de problematiek van een leerling onze mogelijkheden overstijgt, doen we een beroep op de expertise van onze externe partners. In ons schoolondersteuningsprofiel hebben we duidelijk vastgelegd wat we wel en niet doen.”

Handelingsgericht werken

“Om de extra ondersteuning vorm te geven, heeft onze school gekozen voor handelingsgericht werken (HGW). Dat houdt in dat docenten en begeleiders hun onderwijs en interventies afstemmen op de verschillen tussen leerlingen. Ze doen dit doelgericht en systematisch met gebruik van groepsplannen en andere HGW-instrumenten. Een ander belangrijk kenmerk van HGW is dat je focust op de mogelijkheden van de leerling en niet op zijn beperkingen.”

Hannah Pool

Klaas Hoekstra

Positive Behaviour Support

“Vorig schooljaar zijn wij in het vmbo begonnen met de invoering van PBS, Positive Behaviour Support, een uit Amerika afkomstig concept, dat is gericht op het creëren van een positief schoolklimaat. Leerlingen positief benaderen en gewenst gedrag benadrukken; dat is de kern van PBS. Deze visie sluit goed aan bij de uitgangspunten van handelingsgericht werken.”

Leerlingbetrokkenheid

“Alles staat of valt met de betrokkenheid van de leerling. Als de leerling zich niet betrokken voelt, zijn veel inspanningen van de school tevergeefs. Daarom investeren wij veel in leerlingbetrokkenheid. Iedere leerling moet zich gezien voelen.”

De praktijk

De mentor is de spil

“De mentor is de spil in onze ondersteuningsstructuur. Hij zorgt voor de communicatie met de leerling, de ouders, docenten en andere ondersteuners en is verantwoordelijk voor het bijhouden van Magister. Nieuwe mentoren krijgen een interne mentorentraining, waarin zij leren wat er als mentor van je wordt verwacht, wat de grenzen zijn van het mentoraat en tot wie je je wendt als die grenzen overschreden dreigen te worden.”

Ondersteuningsteams

“Met de invoering van de wet Passend Onderwijs is er in elke afdeling, naast de afdelingsleider, een ondersteuner aangesteld, die docenten, mentoren en oop’ers ondersteunt en adviseert bij de begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Samen vormen deze ondersteuners een ondersteuningsteam. Er is een ondersteuningsteam voor havo/vwo (vier mensen) en een voor het vmbo (zes mensen). Wij coördineren deze teams. Daarnaast komen ondersteuners en afdelingsleiders een keer per maand bij elkaar in de zorgcommissie. Hier worden leerlingen besproken waarvan de problematiek de mogelijkheden van de mentor overstijgt. Zo nodig wordt zo’n leerling – met toestemming van de ouders – vervolgens ingebracht in het ZAT. De ondersteuner fungeert dus als schakel tussen het ondersteuningsteam en de zorgcommissie. Uitgangspunt is dat hij geen zorg overneemt, maar voorwaarden schept en ondersteuning biedt zodat de leerling, mentor of docent zelf verder kan.”

Het ondersteuningsdossier

“De verslaglegging, documentatie en verantwoording was voorheen nogal versnipperd en tijdrovend. Daarom hebben we een digitaal systeem ontwikkeld waarin alle formulieren en procedures zijn geïntegreerd. Er wordt voor alle leerlingen een dossier aangemaakt, dat eenvoudig is op te schalen voor leerlingen met een onderwijsperspectiefplan (OPP). De mentor houdt dat dossier bij. Het systeem ondersteunt handelingsgericht denken, het denken in mogelijkheden. Het reikt de mentor bijvoorbeeld belemmerende en stimulerende factoren aan die hij kan aanvinken en waar vervolgens verschillende mogelijkheden aan worden gekoppeld. Dit dossier bevat alle informatie die je nodig hebt voor een arrangementsaanvraag en het volstaat ook voor een aanvraag bij de permanente commissie leerlingenzorg. Het is een goede manier om de bureaucratische rompslomp van passend onderwijs te beperken.”

Back up

“De Back up is een interne opvangvoorziening die wij hebben opgezet voor leerlingen die tijdelijk een time out nodig hebben, voor een paar uur, een paar dagen, een paar weken of tijdelijk gedurende bepaalde lessen. Ook leerlingen die zich in de pauzes verloren voelen, kunnen hier terecht. De Back up wordt bemenst door de ondersteuners. Leerlingen hebben zoveel mogelijk zelf de regie. Ze kunnen er bijvoorbeeld ook zelf voor kiezen om even een time out te nemen.”

Resultaten

- “Onze nieuwe ondersteuningsstructuur geeft medewerkers en leerlingen houvast. Het is duidelijk wie wat doet en hoe de lijnen lopen. Dat bevordert de effectiviteit van de ondersteuning en het maakt vervolgstappen gemakkelijker.”
- “Er is meer samenhang, samenwerking en verbinding tussen de deelscholen. Dat is onder meer een gevolg van het feit dat wij als zorgcoördinatoren intensief met elkaar samenwerken.”
- “Docenten zijn meer dan voorheen gericht op de mogelijkheden van leerlingen in plaats van op hun beperkingen.”
- “We zien de eerste voorbeelden van leerlingen die de draad weer hebben opgepakt, terwijl wij niet hadden verwacht dat we ze binnenboord konden houden.”

Aandachtspunten

- “In het functiebouwwerk van onze school is ons werk als zorgcoördinatoren gedefinieerd als taak en niet als functie. Dat heeft voor- en nadelen. Wij krijgen veel ruimte, vertrouwen en verantwoordelijkheid om zaken te ontwikkelen, maar we hebben formeel geen beslissingsbevoegdheid. Dat is wel eens lastig.”
- “De ondersteuners hebben voor dit werk 6 uur per week. Dat is een aandachtspunt, temeer daar het aantal leerlingen met ondersteuningsbehoeften toeneemt als gevolg van het feit dat onze school groeit.”
- “De bureaucratie die passend onderwijs met zich meebrengt werkt belemmerend en kost veel tijd. Om een (kleine) inzet van het samenwerkingsverband te krijgen, moet je een enorme papierwinkel doorwerken en ook de lwoo-procedure is erg bureaucratisch.”

Tips

- Baken af wat je als school wel en niet doet. Communiceer dat intern en extern en bewaak dat goed.
- Ontwerp een duidelijke ondersteuningsstructuur met korte lijnen.
- Beperk de bureaucratische last van dossiervorming en verantwoording door alles onder te brengen in één systeem.
- Zorg dat de leerling zich gezien voelt. Laat zien dat je leerlingen serieus neemt, bijvoorbeeld door bereidheid te tonen om dingen aan te passen.

Meer informatie:

Hannah Pool

hpool@corlaercollege.nl

Klaas Hoekstra

khoekstra@corlaercollege.nl

